EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 26.11.2024.
COM(2024) 710 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Cipra

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Cipra

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263, a posebno njezin članak 17.,

uzimajući u obzir preporuku Komisije,

budući da:

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Reformirani okvir gospodarskog upravljanja u EU-u stupio je na snagu 30. travnja 2024. Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru[1], izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita[2] i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica[3] glavni su elementi reformiranog okvira gospodarskog upravljanja u EU-u. Održivost javnog duga te održiv i uključiv rast ciljevi su okvira koji će se ostvariti reformama i ulaganjima. Okvir se odnosi na srednjoročno razdoblje, potiče odgovornost na nacionalnoj razini te djelotvornu i koherentnu provedbu propisa.

(2) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi koje države članice trebaju dostaviti Vijeću i Komisiji u središtu su novog okvira gospodarskog upravljanja. Dva su cilja tih planova: i. osigurati da se do kraja razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanji ili da ostane na razboritim razinama te da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a i ii. osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Zato bi se u svakom planu treba obvezati na kretanje neto rashoda[4] u srednjem roku i tako u biti uvesti proračunsko ograničenje za trajanja plana, od četiri do pet godina (ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja u državi članici). Osim toga, u planu treba

---

1 Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

3 Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

4 Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) 2024/1263 znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

objasniti kako će država članica provedbom reformi i ulaganja svladati glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju (što, ovisno o slučaju, uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i kako će država članica doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. Razdoblje fiskalne prilagodbe traje četiri godine i može se produljiti za najviše tri godine ako se država članica obveže da će provesti relevantne reforme i ulaganja koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(3) Komisija nakon dostave plana treba ocijeniti ispunjava li plan zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(4) Vijeće zatim na preporuku Komisije treba donijeti preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda dotične države članice i, ako je primjenjivo, potvrđuju obveze provedbe reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe.

RAZMATRANJA O NACIONALNOM SREDNJOROČNOM FISKALNO-STRUKTURNOM PLANU CIPRA

(5) Cipar je 15. listopada 2024. Vijeću i Komisiji dostavio svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan, nakon što je u dogovoru s Komisijom zbog razloga koje je naveo Cipar produljen rok iz članka 36. Uredbe (EU) 2024/1263. Cipar je 15. studenog 2024. dostavio dopunu kako bi se revidirao rast neto rashoda i uzeli u obzir noviji podaci. Ta je revizija bila potrebna s obzirom na promjenu u vezi sa statističkim bilježenjem jedne značajne transakcije koja je realizirana nakon podnošenja plana i znatno je utjecala na razinu rashoda za 2023., a zatim i na predviđene stope rasta rashoda i razine za 2024. i razdoblje prilagodbe 2025. – 2028.

Proces prije dostave plana

(6) Komisija je Cipru 21. lipnja 2024. u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2024/1263 dostavila referentni smjer kretanja[5]. Komisija je 15. listopada 2024. objavila referentni smjer kretanja[6]. Referentni smjer kretanja temelji se na rizicima i osigurava da se do kraja razdoblja prilagodbe i bez daljnjih proračunskih mjera nakon razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da u srednjoročnom razdoblju ostane na razboritim razinama te da se deficit opće države smanji ispod 3 % BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i u srednjoročnom razdoblju zadrži ispod te referentne vrijednosti. Srednjoročno razdoblje definirano je kao razdoblje od deset godina nakon isteka razdoblja prilagodbe. U skladu s člancima 7. i 8. Uredbe (EU) 2024/1263, referentni smjer kretanja usklađen je i sa zaštitnom mjerom za održivost duga i zaštitnom mjerom za otpornost na deficit. U referentnom smjeru kretanja za Cipar utvrđuje se da na temelju Komisijinih pretpostavki u razdoblju prilagodbe od četiri

---

5 Prethodne smjernice koje se dostavljaju državama članicama i Gospodarskom i financijskom odboru sadržavaju smjer kretanja bez produljenja razdoblja prilagodbe od četiri godine i s produljenjem razdoblja prilagodbe na sedam godina. Uključuju i glavne početne uvjete i temeljne pretpostavke u Komisijinu okviru za srednjoročne projekcije državnog duga. Referentni smjer kretanja izračunan je na temelju metodologije opisane u izvješću Europske komisije o održivosti duga za 2023. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Temelji se na proljetnoj prognozi Europske komisije 2024. i njezinu srednjoročnom produljenju do 2033., a dugoročni rast BDP-a i troškovi starenja u skladu su sa zajedničkim izvješćem Europske komisije i Vijeća o starenju stanovništva za 2024. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/20a00b2c-4847-446b-a103-192958a1e11a_en?filename=Commission_prior_guidance-cyprus_en.pdf

godine rast neto rashoda ne bi smio premašiti vrijednosti iz tablice 1. To odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 4,9 % tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2028.).

Tablica 1: Referentni smjer kretanja koji je Komisija Cipru dostavila 21. lipnja 2024.

	2025.	2026.	2027.	2028.	Prosjek 2025. – 2028.
Maksimalni rast neto rashoda (godišnje, %)	5,9	5,0	4,5	4,3	4,9

Izvor: izračuni Komisije.

(7) U skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2024/1263, Cipar i Komisija organizirali su tehnički dijalog od srpnja do rujna 2024. Glavne su teme dijaloga kretanje neto rashoda prema predviđanjima Cipra i njegove temeljne makroekonomske pretpostavke, osobito u pogledu potencijalnog rasta proizvodnje i proizvodnog jaza. Osim toga, u tehničkim dijalozima analizirala se planirana provedba reformi i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije za pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, socijalnu i gospodarsku otpornost, energetsku sigurnost i izgradnju obrambenih kapaciteta.

(8) Prema informacijama koje je Cipar naveo u svojem planu nije proveden postupak savjetovanja s relevantnim nacionalnim dionicima (uključujući socijalne partnere) prije njegove dostave kako je predviđeno člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1263, u skladu s prijelaznim odredbama iz članka 36. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) 2024/1263.

(9) U kontekstu proračunskog postupka za 2025. Ciparsko fiskalno vijeće dostavilo je mišljenje o makroekonomskoj prognozi i makroekonomskim pretpostavkama na kojima se temelji nacrt proračuna za 2025. i srednjoročni proračunski okvir za razdoblje 2025. – 2027. Vijeće smatra da su pretpostavke prihvatljive i da je rast neto primarnih rashoda u skladu s obvezama Cipra na temelju novog okvira gospodarskog upravljanja EU-a.

Drugi povezani procesi

(10) Cipar je 15. listopada 2024. dostavio svoj nacrt proračunskog plana za 2025. Komisija je 26. studenog 2024. donijela mišljenje o tom nacrtu proračunskog plana[7].

(11) Komisija je 19. lipnja 2024. zaključila da u Cipru postoje makroekonomske neravnoteže. Primjerice, u Cipru su prisutne slabosti u vezi s privatnim, državnim i vanjskim dugom, koje su se općenito smanjile, ali su i dalje relevantne, dok se visoki deficit tekućeg računa dodatno povećao.

(12) Vijeće je u kontekstu europskog semestra 21. listopada 2024. Cipru uputilo nekoliko preporuka[8].

SAŽETAK I KOMISIJINA OCJENA PLANA

(13) U skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je ocijenila plan kako slijedi:

[7] Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Cipra, 26.11.2024., C(2024)9050 final.

[8] Preporuka Vijeća o ekonomskoj, proračunskoj i strukturnoj politici te politici zapošljavanja Cipra, još nije objavljena.

Kontekst: makroekonomsko i fiskalno stanje i izgledi

(14) U Cipru je 2023. zabilježen rast gospodarske aktivnosti od 2,6 % zbog domaće potražnje, a posebno privatne potrošnje zahvaljujući oporavku realnih plaća. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. očekuje se rast gospodarstva za 3,6 % u 2024. zbog ulaganja i velikog izvoza, posebno zahvaljujući turizmu te u sektorima IKT-a i usluga pomorskog prijevoza. Očekuje se da će rastu pridonijeti i potrošnja kućanstava, premda sporijim ritmom. Zbog sličnih se čimbenika očekuje da će rast realnog BDP-a 2025. i 2026. i dalje biti dinamičan i iznositi 2,8 % odnosno 2,5 %. Očekuje se i da će potencijalni rast BDP-a u istim godinama ostati stabilan, zbog produbljivanja kapitala i povoljne dinamike tržišta rada. Stopa nezaposlenosti u 2023. iznosila je 5,9 %, a Komisija predviđa da će se u 2024. smanjiti na 4,9 %, u 2025. na 4,7 % i u 2026. na 4,5 %. Predviđa se da će se inflacija (deflator BDP-a) u 2024. blago smanjiti na 3,5 % s 3,8 % u 2023., da će u 2025. iznositi 2,3 %, a u 2026. 2,2 %.

(15) Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, suficit opće države u Cipru iznosio je 2023. 2,0 % BDP-a. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024., predviđa se da će u 2024. dosegnuti 3,5 % BDP-a, u 2025. smanjiti se na 2,7 % BDP-a, a u 2026. bez promjene politika na 2,7 % BDP-a. Komisijina jesenska prognoza 2024. uključuje nacrt proračuna Cipra za 2025., koji je vlada donijela u listopadu 2024., a očekuje se da će ga nacionalni parlament izglasati u prosincu 2024. Na kraju 2023. dug opće države iznosio je 73,6 % BDP-a. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024., očekuje se smanjenje udjela duga u BDP-u na 66,4 % krajem 2024. Predviđa se smanjenje na 61,4 % BDP-a krajem 2025. i 56,7 % krajem 2026. Komisija u svojoj fiskalnoj prognozi nije uzela u obzir obveze politike preuzete u srednjoročnim planovima sve dok ne budu vjerodostojno najavljene i dovoljno detaljno razrađene u konkretne mjere.

Kretanje neto rashoda i glavne makroekonomske pretpostavke iz plana

(16) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Cipra odnosi se na razdoblje 2025. – 2028 i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu.

(17) Plan sadržava sve informacije propisane u članku 13. Uredbe (EU) 2024/1263.

(18) Plan obvezuje na kretanje neto rashoda navedeno u tablici 2, što odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 5,2 % u godinama od 2025. do 2028. Prosječni rast neto rashoda tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2028.) naveden u planu veći je nego u referentnom smjeru kretanja koji je Komisija dostavila 21. lipnja 2024. U planu se pretpostavlja potencijalno postupno smanjenje BDP-a s 3,9 % u 2024. na 3,1 % u 2028. Osim toga, u planu se očekuje da će stopa rasta deflatora BDP-a 2024. i dalje biti visoka, uglavnom zbog predviđenog visokog deflatora opće države, što odražava očekivanu potpunu provedbu mehanizma automatske indeksacije. Očekuje se da će se u narednim godinama deflator BDP-a postupno približiti vrijednosti od 2 %.

Tablica 2: Kretanje neto rashoda i glavne pretpostavke iz plana Cipra

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	Prosjek tijekom razdoblja valjanosti plana 2025. – 2028.
Rast neto rashoda (godišnje, %)	2,7	6,0	5,0	5,4	4,3	5,2
Rast neto rashoda (kumulativno, od	2,7	8,9	14,	20,5	25,7	Nije primjenjivo.

bazne godine 2023., %)						
Potencijalni rast BDP-a (%)	3,9	3,6	3,3	3,3	3,1	3,3
Inflacija (rast deflatora BDP-a) (%)	3,8	2,4	2,0	2,0	2,0	2,1

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Cipra i izračuni Komisije.

Implikacije preuzetih obveza za kretanje neto rashoda iz plana na dug opće države

(19) Ako se ostvare preuzete obveze za kretanje neto rashoda iz plana i temeljne pretpostavke, dug opće države trebao bi se, prema planu, postupno smanjivati s 66 % BDP-a u 2024. na 47,4 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2028.), u skladu s tablicom u nastavku. Predviđa se da će se udio duga tijekom razdoblja prilagodbe, tj. do 2028., smanjiti za gotovo 19 postotnih bodova BDP-a. Očekuje se da će se nakon prilagodbe, u srednjoročnom razdoblju (tj. do 2038.), udio duga opće države nastaviti smanjivati u skladu s planom i do 2038. iznositi 27,9 % BDP-a[9].

Tablica 3: Dug opće države i kretanja salda u planu Cipra

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2038.
Državni dug (% BDP-a)	77,4	68,9	64,2	58,8	53,3	47,4	27,9
Saldo države (% BDP-a)	3,3	3,9	2,7	2,6	2,1	2,1	0,8

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Cipra.

Zato bi se prema planu i njegovoj dopuni dug opće države do kraja 2026. smanjio ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a iz Ugovora. To je prema pretpostavkama iz plana moguće i u svim deterministčkim testiranjima otpornosti na stres iz Komisijine analize održivosti duga predviđa se da će dug do 2038. ostati ispod 60 % BDP-a. Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem duga iz članka 6. točke (a) i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Implikacije preuzetih obveza za kretanje neto rashoda iz plana na saldo opće države

(20) Na temelju kretanja neto rashoda i pretpostavki iz plana, suficit opće države trebao bi iznositi 2,7 % BDP-a u 2025., 2,6 % u 2026. i 2,1 % u 2027. i 2028. Zato prema planu saldo opće države neće do kraja razdoblja prilagodbe (2028.) premašiti referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Osim toga, državni deficit neće tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe (tj. do 2038.) premašiti 3 % BDP-a. Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem deficita iz članka 6. točke (b) i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

[9] Plan je podnesen 15. listopada 2024., ali je u njegovoj dopuni uzeta u obzir promjena u vezi sa statističkim bilježenjem plaćanja države u iznosu od 360 milijuna EUR u novi mirovinski sustav državnih službenika uveden 22. listopada 2024. jer je znatno utjecala na rast neto rashoda.

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit

(21) Ako se ostvare pretpostavke i obveze iz plana, strukturni deficit ostat će tijekom razdoblja prilagodbe ispod 1,5 % BDP-a. Stoga će se na temelju obveza politike iz plana i makroekonomskih pretpostavki nastaviti poštovati zajednička margina otpornosti iz članka 8. stavka 1. Uredbe (EU) 2024/1263 te stoga nije potrebno dodatno poboljšanje strukturnog primarnog salda iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za održivost duga

(22) U skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2024/1263, udio duga bi se morao smanjivati u prosjeku za najmanje 0,5 postotnih bodova godišnje sve dok ne padne ispod 60 % jer će prema planu dug opće države 2024. i 2025. iznositi od 60 % do 90 % BDP-a. To se prosječno smanjenje izračunava za razdoblje 2024. –. 2026. i iznosi 5,1 postotni bod (vidjeti tablicu 3). Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim sa zaštitnom mjerom za održivost duga.

Makroekonomske pretpostavke iz plana

(23) Plan se temelji na pretpostavkama koje se razlikuju od pretpostavki koje je Komisija 21. lipnja 2024. dostavila Cipru. Konkretno, plan se temelji na pretpostavkama za šest varijabli: ishodišna točka, tj. strukturni primarni saldo 2024., elastičnost prihoda u odnosu na BDP i pretpostavke rasta (u smislu realnog i potencijalnog rasta te smanjenja proizvodnog jaza). U nastavku se navodi ocjena tih razlika u pretpostavkama. Razlike u pretpostavkama koje najviše utječu na prosječni rast neto rashoda navedene su u nastavku, zajedno s provjerom svake, zasebno razmatrane pretpostavke.

- Ishodišna točka je povoljnija jer je strukturni primarni saldo za 2024. u planu znatno viši nego u pretpostavkama Komisije. U planu se koriste ažurirani podaci i predviđa se strukturni primarni suficit od 4,2 % BDP-a u 2024., u odnosu na predviđeni suficit od 3,5 % BDP-a u prethodnim smjernicama. To je posljedica toga što su, na temelju podataka o realizaciji, porezni prihodi bili znatno veći od očekivanih. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.

- U planu se podrazumijeva drukčija elastičnost prihoda u odnosu na BDP od one koju koristi Komisija, koja pretpostavlja jediničnu elastičnost strukturnih prihoda u odnosu na potencijalni BDP. Niži prihodi kao postotak BDP-a u planu temelje se na opreznijoj pretpostavci, pri čemu prihodi rastu u skladu s kretanjima cijena i dohotka. Pretpostavlja se i da neće biti dodatnih prihoda od rješavanja neriješenih poreznih predmeta i mogućih poboljšanja u poreznoj upravi. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom. Doprinosi manjem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije.

- U planu se pretpostavlja da će se rast realnog BDP-a smanjiti s procijenjenih 3,7 % u 2024. na 3,1 % u 2025. te da će se nakon toga ponovno ubrzati i dosegnuti najveću vrijednost od 3,3 % u 2027. U prethodnim smjernicama Komisije predviđa se manji rast, od 2,8 % u 2024. do 3,0 % u 2025., a zatim njegovo postupno smanjenje na 1,5 % u 2027. Općenito, profil rasta realnog BDP-a pretpostavljen u planu povoljniji je od Komisijine pretpostavke za razdoblje prilagodbe, ali i nestabilniji. U planu se pretpostavlja da će se nakon razdoblja prilagodbe ostvariti rast sličan onome iz prethodnih smjernica

Komisije. U planu se pretpostavlja da će potencijalni rast BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i dalje biti iznad 3 %, što je više od prosječnog potencijalnog rasta od oko 2 % predviđenog u prethodnim smjernicama Komisije. Osim toga, plan nije u skladu s pretpostavkom kretanja potencijalnog rasta kojim se smanjuje proizvodni jaz do 2028., što nije u skladu s okvirom za analizu održivosti duga.

Preostale razlike u pretpostavkama ne utječu bitno na prosječni rast neto rashoda u odnosu na pretpostavke Komisije. Općenito, sve razlike u pretpostavkama ukupno mogle bi dovesti do većeg prosječnog rasta neto rashoda nego u referentnom smjeru kretanja, ali bez utjecaja na usklađenost plana sa zahtjevom iz Uredbe (EU) 2024/1263. Međutim, Cipar se odlučio za kretanje rashoda u skladu s referentnim smjerom kretanja koji je Europska komisija dostavila 21. lipnja 2024., prilagođeno samo kako bi se uzeo u obzir učinak promjene u vezi sa statističkim bilježenjem značajne transakcije, tj. plaćanja države u novi mirovinski sustav državnih službenika. Posljedica toga je da je prosječni rast neto rashoda u zbog nove ishodišne točke u 2024. za oko 0,3 postotna boda veći nego u Komisijinu referentnom smjeru kretanja. Komisija će voditi računa o toj ocjeni pretpostavki iz plana u budućim ocjenama usklađenosti s ovom preporukom.

Fiskalna strategija iz plana

(24) U skladu s indikativnom fiskalnom strategijom iz plana, preuzete obveze o neto rashodima bit će ispunjene uglavnom u okviru postojećih politika. U planu se uzima u obzir učinak donesenih mjera na strani prihoda i rashoda, kao što su povećanja plaća u javnom sektoru odobrena 2024., mjere za potporu stambenim potrebama ranjivih kućanstava, postupno ukidanje smanjenja poreznih stopa i neindeksiranje razreda poreza na dohodak. U planu se ne predviđaju dodatni prihodi od neriješenih poreznih predmeta, čiji bi doprinos rastu prihoda i dalje mogao biti pozitivan, u skladu s kretanjima posljednjih godina. Plan uključuje i učinak retroaktivnog plaćanja države u mirovinski fond državnih službenika na prihode i rashode u 2024. U planu se ističe da će se postavljeni ciljevi postići bez potrebe za dodatnim proračunskim mjerama. U nacrtu proračunskog plana za 2025. ponavlja se to stajalište i potvrđuje da će se obveze o neto rashodima za 2025. ispuniti bez potrebe za dodatnim proračunskim mjerama[10].

Namjeravane reforme i ulaganja u planu kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije

(25) U planu se opisuju namjeravane politike za reforme i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra (osobito u preporukama za pojedinu zemlju, što uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Plan sadržava iscrpan popis od oko 50 reformi i ulaganja za zajedničke prioritete EU-a, od kojih se za 26 koristi financijska potpora iz Mehanizma za oporavak i otpornost, a za 24 iz fondova kohezijske politike.

(26) Za zajednički prioritet pravedne zelene i digitalne tranzicije, što uključuje klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan sadržava reforme i ulaganja koji se financiraju nacionalnim sredstvima i sredstvima EU-a. Većina mjera za zelenu tranziciju navedenih u planu uključena je i u ciparski nacionalni energetski i klimatski

[10] Vidjeti Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Cipra, 26.11.2024., C(2024)9050 final.

plan. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2024. koja se odnosi na jačanje prilagodbe klimatskim promjenama plan sadržava reformu kojom se revidira i ažurira ciparska nacionalna strategija za prilagodbu klimatskim promjenama. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2023. koja se odnosi na ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora i poboljšanje energetske infrastrukture i mreža plan uključuje digitalizaciju elektroenergetske mreže radi većeg daljnjeg prodora obnovljivih izvora energije (fondovi kohezijske politike) i „Interkonekcijski vod za Sredozemno more" (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2023. koja se odnosi na energetsku učinkovitost plan sadržava ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti škola (fondovi kohezijske politike) i promicanje obnovljivih izvora energije te pojedinačne mjere za energetsku učinkovitost u stambenim objektima (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2023. koja se odnosi na prelazak na održivi promet plan sadržava potporu za kupnju električnih vozila (uključeno u plan za oporavak i otpornost) i infrastrukturne projekte za planove održive gradske mobilnosti (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na poboljšanje gospodarenja vodama i otpadom plan uključuje nacionalni sustav za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada (fondovi kohezijske politike) i nacionalni akcijski plan za kružno gospodarstvo (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2019. koja se odnosi na mjere za poboljšanje digitalnih vještina, plan sadržava akcijski plan za e-vještine (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na digitalizaciju javnog sektora plan uključuje digitalizaciju javnih usluga (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike) i uvođenje elektroničkog identiteta. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na poboljšanje istraživanja i inovacija plan uključuje aktivaciju ciparskog fonda vlasničkog kapitala (uključeno u plan za oporavak i otpornost), čime se povećava dostupnost alternativnih izvora financiranja, posebno za inovativna i *start-up* poduzeća. Plan ne sadržava nikakve mjere za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2019. koja se odnosi na olakšavanje smanjenja broja neprihodonosnih kredita jer je Cipar u prosincu 2023. donio paket zakonodavnih izmjena.

(27) Za zajednički prioritet socijalne i gospodarske otpornosti, što uključuje europski stup socijalnih prava, plan sadržava reforme i ulaganja koji se financiraju nacionalnim sredstvima i sredstvima EU-a. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2024. koja se odnosi na poboljšanje upravljanja subjektima u državnom vlasništvu u skladu s međunarodnim standardima plan sadržava akcijski plan u kojem su utvrđena četiri stupa djelovanja. Za provedbu preporuka za pojedinu zemlju iz 2019. i 2020. koje se odnose na poboljšanje poslovnog okruženja i pristupa financiranju plan uključuje pojednostavnjenje postupaka za projekte strateškog razvoja (uključeno u plan za oporavak i otpornost), uspostavu Nacionalne razvojne agencije (uključeno u plan za oporavak i otpornost) i aktivaciju ciparskog fonda vlasničkog kapitala (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na povećanje djelotvornosti, učinkovitosti i pravednosti poreznog sustava plan sadržava niz reformi u vezi s agresivnim poreznim planiranjem (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na davanje prednosti već razrađenim projektima javnih ulaganja plan uključuje infrastrukturne projekte za održivu gradsku mobilnost, obnovu postrojenja za pročišćavanje vode te ugradnju i aktivaciju infrastrukture za pametno mjerenje (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za

pojedinu zemlju iz 2024. koja se odnosi na jačanje obrazovanja, strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te obrazovanja odraslih plan uključuje novi sustav evaluacije rada u obrazovanju i nastavnog osoblja (uključeno u plan za oporavak i otpornost), reformu programa srednjoškolskog tehničkog i općeg obrazovanja (uključeno u plan za oporavak i otpornost), razvojne mjere za tehničko strukovno obrazovanje i osposobljavanje (fondovi kohezijske politike), digitalizaciju i poboljšanje djelotvornosti usluga javne službe za zapošljavanje (uključeno u plan za oporavak i otpornost), provedbu ciparske strategije za cjeloživotno učenje za razdoblje 2021. – 2027. i razvoj individualnih računa za učenje (fondovi kohezijske politike). U plan su uključeni i različiti programi za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na promicanje fleksibilnih radnih uvjeta (fondovi kohezijske politike). Za provedbu preporuka za pojedinu zemlju iz 2019. i 2020. koje se odnose na osiguravanje cjenovno pristupačnog predškolskog odgoja i obrazovanja te odgovarajuće naknade dohotka i pristupa socijalnoj zaštiti za sve plan sadržava mjere kao što su reforma predškolskog obrazovanja, mjere za školsku i socijalnu uključenost (DRA.S.E.+) i uspostava domova za djecu, adolescente s poremećajima ponašanja, osobe s invaliditetom i osobe kojima je potrebna dugotrajna skrb (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike) te zajamčeni minimalni dohodak (fondovi kohezijske politike). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na jačanje otpornosti i kapaciteta zdravstvenog sustava plan sadržava ulaganja u proširenje, modernizaciju ili izgradnju bolnica (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Plan ne sadržava mjere za provedbu preporuka za pojedinu zemlju iz 2019. koje se odnose na ubrzavanje antikorupcijskih reformi, poboljšanje platne discipline, jačanje nadzornih kapaciteta u nebankovnom financijskom sektoru te poboljšanje učinkovitosti i digitalizacije pravosudnog sustava.

(28) Za zajednički prioritet energetske sigurnosti plan sadržava mjere za modernizaciju i proširenje mreže i skladištenja radi prilagodbe povećanju udjela obnovljivih izvora energije, za smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima te proširenje i ubrzanje mjera za energetsku učinkovitost. Kako bi se razvile energetske interkonekcije sa susjednim zemljama, plan uključuje „Interkonekcijski vod za Sredozemno more”, a riječ je o projekt energetske infrastrukture čiji je cilj povezivanje električne mreže Cipra i Grčke te u kasnijoj fazi Izraela.

(29) Za zajednički prioritet obrambenih kapaciteta plan ne sadržava nikakve mjere.

(30) Plan sadržava pregled potrebnih državnih ulaganja u Cipru u svrhu zajedničkih prioriteta EU-a. Za zajednički prioritet pravedne zelene i digitalne tranzicije, uključujući klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan obuhvaća potrebe za javnim i privatnim ulaganjima u iznosu od 21,6 milijardi EUR utvrđene u ciparskom nacionalnom energetskom i klimatskom planu kako bi se postigli novi ciljevi smanjenja emisija, povećala energetska učinkovitost u javnim bolnicama i uveo novi sustav e-nabave. Za zajednički prioritet socijalne i gospodarske otpornosti plan obuhvaća potrebe za ulaganjima u poboljšanje zdravstvenog sustava, kao što je razvoj jedinstvene baze elektroničkih datoteka nacionalnog tijela za e-zdravstvo. Za zajednički prioritet obrambenih kapaciteta plan obuhvaća potrebe za ulaganjima u proširenje i nadogradnju postojećih infrastrukturnih jedinica, sufinanciranje zajedničkih europskih projekata za istraživanje i razvoj te financiranje nacionalnih istraživačkih i razvojnih projekata u području obrane.

Zaključak ocjene Komisije

Komisija općenito smatra da plan Cipra ispunjava kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

OPĆI ZAKLJUČAK

(31) Vijeće bi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2024/1263 na temelju Komisijine procjene trebalo Cipru preporučiti kretanje neto rashoda kako je navedeno u planu.

PREPORUČUJE da Cipar

(1) Osigura da rast neto rashoda ne bude veći od maksimuma iz Priloga I. ovoj Preporuci.

Vijeće, osim toga, poziva Cipar da osigura provedbu reformi i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju, i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije.

PRILOG I.

Maksimalne stope rasta neto rashoda
(godišnje i kumulativne stope rasta, u nominalnom smislu)
Cipar

Godine		2025.	2026.	2027.	2028.
Stope rasta (%)	Godišnje	6,0	5,0	5,4	4,3
	Kumulativno (*)	8,9	14,3	20,5	25,7

(*) Kumulativne stope rasta izračunavaju se upućivanjem na baznu godinu 2023.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Vijeće
Predsjednik